

[Speech voor walk-out in Leiden, woensdag 11 december 2024]

Beste studenten en collega's,

Dear students and colleagues,

Twee weken geleden stonden we met meer dan 20-duizend op het Malieveld, om te protesteren tegen de verwoestende bezuinigingen die dit kabinet wil doorvoeren op onderwijs en onderzoek. Het was de grootste demonstratie in lange tijd van het hele hoger onderwijs. We herhaalden onze analyse: de bezuinigingen zijn onnodig, onverstandig, onwenselijk, en niet legitiem.

De bezuinigen zijn onnodig omdat er geen financiële noodzaak is te bezuinigen. Als de regering geen belastingverlaging zou doorvoeren van meer dan een miljard ten gunste van de meest vermogenden in Nederland en buitenlandse aandeelhouders, dan was deze bezuiniging niet nodig.

De bezuinigen zijn onwenselijk omdat zowat iedereen in Nederland tegen deze bezuinigingen gekant is – de meerderheid van de bevolking, het bedrijfsleven, en de instituten die de democratie en rechtsstaat bewaken. Bovendien heeft onafhankelijk onderzoek dat de regering Rutte III heeft laten uitvoeren door Price WaterHouse Coopers aangetoond dat het HO voor meer dan een miljard te weinig gefinancierd wordt. Zoals de Landelijke Rekenkamer concludeerde, kan de sector daardoor alleen haar taken uitvoeren dankzij structureel onbetaald en onzichtbaar overwerk van het personeel aan hogescholen en universiteiten.

De bezuinigingen zijn onverstandig omdat bezuinigingen op hoger onderwijs gelijke kansen ondermijnen, de democratie en rechtsstaat verzwakken, en bovendien ook nog eens vanuit zuiver welvaartsbelang onzinnig zijn, omdat elke euro die geïnvesteerd wordt in hoger onderwijs en onderzoek zich meervoudig terug verdient.

En de bezuinigingen zijn niet legitiem omdat er onder de regering Rutte IV een tienjarig bestuursakkoord was afgesloten tussen overheid en de sector, dat door de regering Schoof eenzijdig, en zonder enig overleg, is opgezegd.

Maar na wat we de voorbije weken gezien hebben, moeten we misschien stoppen om over de regering Schoof te praten, en het beestje bij zijn naam noemen: de regering Wilders.

De regering Wilders is niet geïnteresseerd in argumenten. En ze zijn ook niet geïnteresseerd in wat 25.000 mensen op het Malieveld vinden. Ze willen het hoger onderwijs en de

wetenschap laten bloeden, want dat komt hun eigen politieke visie van autoritair bestuur beter uit. Hoe minder kritisch opgeleide burgers, hoe beter, lijken ze te denken.

Maar, de regering Wilders heeft geen meerderheid in de Eerste Kamer, en daarom zijn er de voorbije weken onderhandelingen geweest met andere partijen. Linkse partijen hebben van in het begin gezegd tegen alle bezuinigingen te zijn, en daartegen te zullen stemmen. JA21, CDA, SGP en CU zijn wel bereid een deel van de bezuinigingen te aanvaarden, als ze daarmee andere bezuinigingen kunnen afwenden. Door de langstudeerboete in te trekken, en ook de bezuinigingen op religieus onderwijs en op de maatschappelijke dienststijd in het VO, wil de regering Wilders deze vier partijen over de streep trekken. Maar de regering Wilders wil deze bezuiniging dan elders in het onderwijs gaan halen, en speelt met ideeën zoals een vermindering van de lumpsum financiering van de HBO's en universiteiten, of het afschaffen van gratis OV voor studerende. We hopen dat de vier oppositiepartijen zich realiseren waar ze aan meewerken. Het is nog niet te laat: doe het niet.

En laten we alert blijven: dit is geen ordinaire bezuiniging. Dit is een bezuiniging op het idee van gelijke kansen om te studeren voor iedereen, en een rancuneuze aanval op de instituties van de democratie en de rechtstaat. Er staat heel veel op het spel.

Onze eis is helder: de hele bezuiniging voor alle onderwijs en wetenschap moet van tafel! Wij vragen aan alle oppositiepartijen in de Eerste Kamer, waaronder ook de CU, het CDA, SGP, JA21, 50+ en OPNL om tegen de onderwijsbegroting te stemmen. En wij roepen ook alle Tweede Kamer leden van de coalitie op om de vraag te stellen of deze bezuiniging strookt met de basisprincipes van hun partij – zoals goed bestuur voor NSC, en gelijke kansen en investeren in de welvaart van Nederland voor VVD. Het antwoord is helder – nee, deze bezuinigingen gaan in tegen het principe van goed bestuur, en ondergraven liberale principes van gelijke kansen en investeringen in de welvaart. Daarom: doe het niet!

Wij verzetten ons tegen deze bezuiniging. En daarom fluiten wij vandaag het kabinet terug. Vandaag doen we dat vooralsnog symbolisch door 1 minuut te fluiten, maar als de Tweede en Eerste kamer de begroting van OCW goedkeuren, zullen wij in de toekomst harder actie voeren! Gisteren hebben de vakbonden verklaard dat stakingen nadrukkelijk op tafel liggen.